

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

י"ז לז'כיו רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג

לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הרה"ח ר' אריה (לייבל) בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

גיליון מורחב ומוגדל לרגל שמחת התורה!

תשרי תשפ"ה | גיליון מ'

פר' וזאת הברכה - שמחת תורה

דבר המערכת

כל התורה כולה על רגל אחת: ואהבת לרעך כמוך!

עוד ימים אחדים, יתלכדו המוני אמוני ישראל בכל אתר ואתר, מגדול ועד קטון - לשמחת התורה. כולם יחד, זקנים עם נערים, מכל העדות והחוגים, יפזו בעוז ויתעלו טפחיים מעל הקרקע בשמחה עילאית כשבפיהם נישאים קולות השמחה 'שישו ושמחו בשמחת התורה, כי היא לנו עוז ואורה'.

כולם יהיו שם. כולם ירקדו שם. אבל לך, תהיה תחושה מיוחדת ועילאית. לך, יחד עם עוד רבבות אלפי ישראל בכל מקומות מושבותיהם, תהיה שמחה ייחודית. אמיתית.

כי השנה, כשאתה רוקד עם ספר התורה, אתה שמח עם התורה כפשוטו! אתה שמח בסיום לימוד התורה הקדושה משך כל השנה, יום יום, חק ולא יעבור. אתה מפזז עם השלמת היגיעה בתורה שבכתב בכל יום ויום, למרות הקשיים והמניעות, ההפרעות והטרדות. למרות הכל, נותרתם חבוקים ודבוקים, מחוברים בעוז ותעצומות, ישראל ואורייתא חד.

אתה שמח, כי שוב אתה לא רוקד עם ספר התורה ושואל את עצמך בשקט בשקט, עמוק עמוק בפנים כשאף אחד לא שומע - מה לי ולתורה הזו? כמעט ולא הגיתי בה, נפגשתי אייתי רק בקריאת התורה או בהעברת הפרשה שמורת בחפזון. השנה יש לך משמעות עמוקה ואמיתית לריקוד עם ספר התורה.

אתה שמח!

כל דרך מכיר את המעשה המפורסם שהלל הזקן מנחה כיסוד התורה כולה: ושוב מעשה בגוי אָחַד שָׂבָא לְפָנַי שְׁמַאי. אָמַר לוֹ: גִּירְנִי עַל מִנְתַּי שְׁתִּלְמַדְנִי כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ כְּשֶׁאֲנִי עוֹמֵד עַל רֶגֶל אַחַת. דִּחְפוּ בְּאִמַּת הַבְּנֵי שְׂבִידוֹ. כָּא לְפָנַי הֵלֵל. גִּירְיָה. אָמַר לָהּ: דַּעְלָךְ סִינֵי, לְחַבְרָךְ לֹא תַעֲבִיד, וְאִידָךְ פְּרוּשָׁא הוּא; זִיל גְּמַר!

מלמד אותנו התנא הקדוש הלל זיעוכ"ל, כי 'ואהבת לרעך כמוך' הוא הוא היסוד עליו מושתת כל התורה כולה.

וכשאתה רוקד, מפזז, שמח באמת ובתמים. מגיע לך!

מגיע לך לרקוד. מגיע לך לשמוח. אחרי שנה שלמה מראשית שנה עד אחרית, יום יום למדת והגית, יום יום התענגות וטעמת מנועם צוף טיב התורה.

אבל - - - חברך, מה יהא עליך?

תסתכל מימינך ומשמאלך במעגל. הבט לרגע באלו שידוך חפונות בידיהם. הבט נא על אחיך ועל מכריך, על ילדיך ועל עמיתך.

תסתכל היטב אם גם בעינים בוער הזיק הקדוש, אם גם הם שמחים עד כלות בשמחת התורה.

התבונן, אם גם הם טעמו כבר את טעמה המתוק של התורה שבכתב, אם גם הם שמחים ורוקדים עד כלות בשמחה אמיתית ושלמה.

כי אם לא - - -

יש לך ציווי, יש לך שליחות. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: וְאֵהָבֵת לְרַעְיָךְ כְּמוֹךְ - זֶה כְּלָל גְּדוֹל פְּתוּרָה!

ואם אתה, והוא, וגם אני, נביא כולנו עוד יהודי אחד קדוש שיטעם את מתיקות ועריבות טוב התורה שבכתב ויצטרף ללגיננו של מלך.

אם יביא כל אחד עוד מכו וידיד, נן משפחה או תלמיד, אזי בשנה הבעל"ט, תזכה שוב לרקוד עמם, כולכם יחד, כולנו, כל בית ישראל. לרקוד ולשמוח. לשמוח באמת!

לשמוח באמת בשמחת גמרה של תורה, ולפזז בעוז ותעצומות:

קְדַשָּׁא בְרִיךְ הוּא וְאוֹרֵינָא וְיִשְׂרָאֵל חַד הוּא - - -

(המדורים הקבועים מופיעים בעמוד ה')

שערי תורה

מבט מסכם ומביא לפרשת השבוע

מה בפרשה:

הפרשה האחרונה בתורה, פרשת וזאת-הברכה, כשמה כן היא: עוסקת בברכות שבידך משה את שבטי ישראל סמוך למוותו, כשהוא מציין ברכה מיוחדת ושבח לכל שבט. הפרשה מסתיימת בתיאור מיתנו וקבורתו של משה, אשר לא קם נביא כמוהו.

נושאי הפרשה:

שבח ישראל שקיבלו את התורה • ברכות ושבח י"ב השבטים • ברכה לכל ישראל שה' שומר אותם • משה רואה את כל העתידות • מיתת וקבורת משה, והנהגת יהושע • לא קם נביא כמוהו.

א. ראויים לברכה

סמוך למוותו בידך משה את השבטים, וכהקדמה לברכות הקדים להזכיר זכותם שראויים לברכה, משום שקיבלו את התורה.

ב. ברכה לכל שבט

ברכת ראובן: שיימחל לו מעשה בלהה, ויחיה בזה ובבא. ברכת יהודה: שעצמותיו יחזרו למקומם, ויתקבלו תפילות מלכי יהודה שינצחו במלחמות. ברכת לוי: הם עמדו בניסיונות במדבר, לכן יורו הלכות ויקריבו קרבנות, והחשמונאים יצליחו במלחמה.

ברכת בנימין: בארצו יוקם בית המקדש. ברכת יוסף: ארצו מבורכת בכל מיני פירות מתוקים, ויהושע מורע יוסף יהיה כוחו כקרני שור לגנח את כל העמים.

ברכת זבולון ויששכר: הם עשו ביניהם שותפות, שזבולון יתמוך ביששכר העוסק בתורה וקובע את מועדי השנה, ובזכותו ידעו מתי לעלות לרגל. ברכת גד: יהיו גיבורים כנגד האויבים בגבול הארץ, לשבחם ייאמר שהם עברו חלוצים במלחמה לפני העם.

ברכת דן: שיהיו גיבורים, והם ירשו נחלה בשני מקומות בארץ. ברכת נפתלי: ארצו מלאה בברכת ה', והם ירשו את הנרות ואת הקרקע הסמוך. ברכת אשר: הוא התברך בבנים ובנחלתו יש ריבוי שמן.

ג. רוב שמים בערך

משה מברך את כלל ישראל שגיבוריו שומרים

מבט על פרשת בראשית הבעל"ט:

מה בפרשה: בפרשת בראשית נלמד את סדר בריאת העולם ואת מעשיהם וקורות חייהם של הדורות הראשונים, אדם וחווה, קין והבל, טחאם ועוושם. שאר תשעת הדורות מאדם עד נח, שאינם חשובים וראויים להארץ בהם, מוזכרים בקצרה, ולסיום הפרשה נלמד על חטאי דור המבול שהלכו אחרי יצום.

נושאי הפרשה: תחילת הבריאה • סדר הבריאה בכל יום • שבייתה בשבת • אדם וחווה בגן עדן • חטא עץ הדעת והעונשו לאדם ולחווה • הריגת הבל על ידי קין, ועושו • הדורות מאדם עד נח • חטאי דור המבול, והארכה שניתנה להם 120 שנה.

נועצים סוף התורה בתחילתה

מבוא לחומש הבעל"ט - חומש בראשית:

חומש בראשית, החומש הראשון והארוך ביותר מחמשת החומשים, יש בו 12 פרשיות, והוא עוסק בתקופת ארוכה למדי, בת אלפיים שלש מאות ותשע שנים, מבריאת העולם, ועד אחרי מיתת יוסף וכל השבטים במצרים. בכל חומש בראשית ישנם רק שלש מצוות בלבד.

האברבנאל (בהקדמה לחומש שמות) מנחה את חומש בראשית בכינוי "ספר היחידים" שכן לדבריו, חומש בראשית "נתייחד לספר המעשים שקרו לאנשים יחידים, המה הגיבורים אשר מעולם אנשי השם, כאדם ונח, ושם ועבר, אברהם יצחק ויעקב ובניו, ושאר יחידים סגולה". בשונה מחומש שמות שהוא "ספר האומה" והוא נועד "לבאר ולהגיד עניני האומה הישראלית".

החלק הראשון של חומש בראשית עוסק בבריאת העולם, אדם וחווה ותולדותיהם, נח ותולדותיו והמבול. החלק השני של החומש עוסק בחייהם של שלשת האבות, אברהם יצחק ויעקב ותולדותיהם, החלק השלישי עוסק בשבטים ובמכירת יוסף, ביחידת ישראל למצרים והתיישבותם שם.

וזאת הברכה

מְרֻשּׁוֹת הָא-ל הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא, וּמְרֻשּׁוֹת רֵאשֵׁי יְשִׁיבוֹת
וְאֱלוֹפֵי הַתּוֹרָה, וּמְרֻשּׁוֹת זְקֵנִים וְנְעָרִים יוֹשְׁבֵי שִׁירָה, פּוֹתַח
הַמַּפְעֵל הָעוֹלָמִי 'תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב' בְּשִׁירָה וְזִמְרָה, לְהוֹדוֹת
לְהַלֵּל לְבוֹרָא, שֶׁהִגִּיעָנוּ לְשִׂמְחָה בְּשִׂמְחַת הַתּוֹרָה,
הַמְשִׁמַּחַת לֵב וְעֵינַיִם מְאִירָה, הַמְאֲשֶׁרֶת הוֹלְכִיהָ בְּדֶרֶךְ
הַטּוֹבָה וְהַיְשָׁרָה, הַמְאֲרֶכֶת יָמִים וּמוֹסֶפֶת גְּבוּרָה, וּבְכֵן
יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֵי הַגְּבוּרָה, לְתַת חַיִּים וְחֶסֶד וְנֹר וְעֶטְרָה

לְרַבּוֹת אֱלֹפֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכֹל רַחֲבֵי אֶרֶץ
הַקֹּדֶשׁ מְכֹל הָעֲדוֹת הַחוּגִים וְהַקְּהֵלֶת, זְקֵנִים
עִם נְעָרִים, אֲבָרְכִים, בַּחוּרִים, יְלָדֵי חֶמֶד, קוֹבְעֵי
עֵתִים לְתוֹרָה, מְרַבִּיעֵי תּוֹרָה, רַמ"ם וּמְשִׁיחִים
בְּיְשִׁיבוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, מְלַמְּדִים בְּתַלְמוּדֵי תּוֹרָה,
כֹּל אֶחָד וְאֶחָד בְּשִׂמּוֹ הַטּוֹב יְבָרֵךְ

**לְרַגְלֵי יוֹם שִׂמְחַת לְבָב
בְּהַתְעַמְרוֹתֵם בַּעֲטָרַת**

חַתְּנֵי הַתּוֹרָה

עִם זְכוּתָם לְסִים אֶת כָּל חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה, לְאַחַר עֲמַל
וַיִּגְעָה דְבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, שָׁבוּעַ בְּשָׁבוּעוֹ, לְלַמֵּד אֶת פְּרֻשַׁת
הַשָּׁבוּעַ עִם פְּרוּשׁ רֵש"י הַקְּדוֹשׁ בְּהִבְנַה בְּרוּרָה, עִם
מִבְּחָנִים יוֹמִיִּים וְשָׁבוּעִיִּים וּמִבְּחָנִים כְּלָלִים עַל כָּל חֲמֵשׁ

**מִזֵּל טוֹב - מִזֵּל טוֹב!
אֲשֶׁרִיכֶם וְאֲשֶׁרִי חֶלְקְכֶם!**

יְתֵן ה' שִׂימְשִׁיכוּ לְלֶבֶת מַחִיל אֵל חוּל גַּם בְּשַׁנַּת
תַּשְׁפ"ה, יַחַד עִם עוֹד אֱלֹפִים וּרְבֻבוֹת אֲשֶׁר יִצְטַרְפוּ
לְלִגְיוֹנוֹ שֶׁל מֶלֶךְ לְחַן וְלִכְבוֹד לֹא-ל עֲוֹנוֹת הַתּוֹרָה

תְּהֵא שְׁנַת פְּרֻשַׁת דֹּשְׁבוּעַ
תְּהֵא שְׁנַת פְּרוּשׁ הַתּוֹרָה

וְזָכוּ לְכָל בְּרָכוֹת הַתּוֹרָה,
וְזָכוּ לְשִׂמְחָה בְּשִׂמְחַת בֵּית הַבְּחִירָה,
וּפְנִיָהם יֵאָרוּ כְּאֶסְפֶּקֶלֶרִיא הַמְאִירָה,
כְּאֲשֶׁר נִבְא יִשְׁעִיחוּ הַנְּבִיא
מִלֵּא רוּחַ עֶצֶה וְגְבוּרָה

עין עיטם

כשהיו דוד המלך ושמואל הנביא עוסקים בחיפוש מקום לבניית בית המקדש, חיפשו את המקום הגבוה ביותר, ולכן סברו תחילה לבנות את בית המקדש ב'עין עיטם', הנמצא סמוך להר הבית והוא גבוה יותר ממנו. אך בסוף החליטו לבנות את המקדש על הר הבית, הנמוך 23 אמה פחות מעין-עיטם, משום שנאמר על מקום המקדש 'ובין כתפיו שכן', והכתף נמוך מהראש, ובין כתפיו השור הוא המקום הנאה ביותר בגופו.

מתיים

המילה 'מתיים' בלשון הקודש, פירושו 'אנשים', והוא שם כולל לאנושיות, וכולל בתוכו אנשים וגם נשים (מצודות ציון שופטים כ, מז). כך, למשל, בפרשת השבוע משתמשת התורה במילה זו בפסוק (דברים לג, ו) 'ויהי מתיו מִסְפָּר, פירושו שאנשיו של ראובן יהיו נמנים במספר השבטים.

גבעונים

כאשר נכנסו ישראל לארץ וכבשו את העיר יריחו ואת העי, נפל פחד היהודים על הגויים הגבעונים, והם באו אל יהושע במעשה ערמה וכחש, כשהם מעמידים פנים כאילו באו מארץ רחוקה אל ישראל לחרות עמהם ברית, וכשנודע הדבר ליהושע מינה אותם לחוטבי עצים ושואבי מים, בפרשת השבוע מברך משה את ישראל 'ויכחשו אויבך לך', שאויבי ישראל יאלצו לנהוג בכחש ומרמה כמו הגבעונים, מרוב פחדם מפני ישראל.

שפני טמוני חול

בתוך ברכתו של משה לזבולון, מופיעה הברכה שיזכה ל'שפני טמוני חול', רש"י מבאר שהכוונה ל'זכוכית לבנה' היוצאת מהחול שעל שפת הים. הזכוכית הלבנה היא סוג זכוכית יקרה עד מאד, שהיתה גמישה ומתקפלת כמו מתכת רכה (ירושלמי סוכה, ד, ו), ולאחר חורבן בית המקדש הראשון, הפכה זכוכית זו להיות נדירה וכמעט בלתי מצויה.

שותפית יששכר וזבולון

בפירוש רש"י בפרשת השבוע, על הפסוק 'שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך', נמצא המקור להסכם שותפות יששכר וזבולון. וזבולון היה עוסק במסחר, ותומך בכספו בזבולון שישב באוהלה של תורה. הסכם זה מעוגן בהלכה הפסוקה למעשה (שו"ע יו"ד, ס' רמו) שכל מי שאין לו יכולת לעסוק בתורה, יכול לקיים שותפות עם לומד תורה, שהוא יספק לו את צרכיו, ובכך ייחשב כאילו הוא עצמו למד תורה.

לשון של תורה

בללי רש"י הק' על דקדוק הלשון

'האות מ' של 'מְדַבְּרִיתִי'

את הכתוב בפרשת השבוע (דברים לג, ג) 'ישא מְדַבְּרִיתִיךָ, מפרש רש"י, שבני ישראל נשאו עליהם את עול התורה אשר דיבר ה' עליהם, ואות מ' בתחילת המילה מְדַבְּרִיתִיךָ, אינה 'אות שימוש', כלומר, אין האות מ' בתחילת המילה משמשת כ'אות שימוש', לשמש כמו המילה 'מן' הדיבור שלך'.

אלא, האות מ' הוא חלק מיסוד ושורש בנין התיבה, כי את הדיבור של ה' מ' מכנה הכתוב בשם 'מְדַבְּרִי', כאילו נאמר 'מְדַבְּרִי' [מבנין 'התפעל', אדם שעשה פעולה כלפי עצמו], דהיינו ש' מ' מדבר כביכול בינו לבין עצמו. כמו שנאמר (במדבר ז, פט) 'וישמע את הקול 'מְדַבְּרִי' אליו, ופירש שם רש"י, שזה כבוד כלפי מעלה, שלא לומר שה' מְדַבְּרִי אל האדם, אלא הוא מְדַבְּרִי בינו לבין עצמו. על כך נאמר כאן, שאמר משה אל ה', שבני ישראל נשאו אל עצמם את 'מדברותיך', הדיבורים שלך.

אך לפירוש התרגום שכוונת הפסוק היא שישאל במדבר נסעו על פי דיבורו של ה', הרי האות מ' של 'מְדַבְּרִיתִיךָ', אכן משמשת כאות שימוש, כאילו נאמר שבני ישראל נסעו מן דברך, כלומר מכח ועל פי דברך.

לנצל את ההזדמנות

וזאת הַפְּרָכָה אֲשֶׁר בְּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי מוֹתוֹ (דברים לג, א) שאם לא עכשיו אימתי (רש"י)

לאחר הסתלקותו של הרה"ק השרף רבי אורי מסטרעליסק ז"ל ע"ע, באו חסידיו אל הגדול שבתלמידים, הרה"ק רבי צבי יהודה מסטרעטין ז"ל ע"ע, והכתירוהו לרבם בעל כרחו. פתח הרבי החדש ואמר: בפסוק אשר ברך איש האלקים את בני ישראל לפני מותו מוסיף רש"י 'אם לא עכשיו אימתי', הכוונה, שכל ימיו היה משה רבינו, העניו מכל האדם, אומר לנפשו מי אני ומה אני שאברך את ישראל, אבל כעת כיון ששמע שגורו עליו מן השמים להיקרא 'איש האלקים', מיהר לנצל את מעמדו כדי לברך את ישראל, ואמר מי יודע מה ילד יום? שמה למחר לא אהיה ראוי למדרגה זו, הבה ואנצל את ההזדמנות למהר לברך את ישראל. אף אתם - סיים הרבי ואמר - כיון שגזרתם עלי להיות רבי, אמהר לברך אתכם בכל מילי דמיטב...

כל בחור - ארון קודש!

שְׂמַח זְבוּלֹן בְּצֵאתְךָ וַיִּשְׂשַׁכֶּר בְּאַהֲלֶיךָ (דברים לג, יח) זבולון ויששכר עשו שותפות, וזבולון לחוף ימים ישכון וכו' ונותן לתוך פיו של יששכר והם יושבים ועוסקים בתורה (רש"י)

בתקופת הגאונים, כיהן רבי סעדיה גאון כראש ישיבה ב"סורא", ובאותה תקופה התעסקו שם בבניית בנין לתלמידי הישיבה שיוכלו ללמוד בהרחבת הדעת. שלח אפוא רבי סעדיה גאון איגרות ומכתבים ליהודים אשר בגולה בכל אתר ואתר, שיבואו לעזרת הישיבה למען יוכלו לבנות בנין לתלמידים.

גם למצרים - מקום מגוריו לשעבר של רבי סעדיה גאון - הגיעה אחת מהאגרות הללו. היה שם איש אחד עשיר מנדיבי העם, שגמר בלבו לתרום סכום הגון עבור עשיית 'ארון קודש' בהיכל הישיבה. אך מה נדהם היה כאשר הגיע ממצרים לסורא להרים את תרומתו, וראה שכבר קדמו אדם אחר, וארון הקודש כבר עומד על תילו ברוב פאר והדר.

מתוך צער עמוק, שלא זכה ליטול חלק בדבר המקודש ביותר, פנה האיש אל רבי סעדיה גאון, ותינה בפניו את צערו ועוגמת הנפש שהיה מנת חלקו. הרגיע אותו רבי סעדיה גאון ואמר לו: דע בני, תורתנו הקדושה נחלקה לשני חלקים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. תורה שבכתב - מקומה בארון הקודש. אולם תורה שבעל

פה, שנמסרה מדור לדור, איה אפוא מקומה?

המשיך רבי סעדיה גאון ותיירץ: לתורה שבעל פה יש ארון קודש משלה, כלומר, כל מקום שבחור יושב ולומד בישיבה הוא ארון קודש של תורה שבעל פה! הספסל - ארון קודש! השולחן - ארון קודש! כל הישיבה כולה - ארון קודש!!!

סיים רבי סעדיה גאון את דבריו, ופנה אל העשיר ואמר לו: ביכולתך להשלים את החסר, ולתרום את ארון הקודש של 'תורה שבעל פה' על ידי החזקת הישיבה מידי חודש בחודשו!

מי מחזיק את מי?

שְׂמַח זְבוּלֹן בְּצֵאתְךָ וַיִּשְׂשַׁכֶּר בְּאַהֲלֶיךָ (דברים לג, יח) זבולון ויששכר עשו שותפות, וזבולון לחוף ימים ישכון וכו' ונותן לתוך פיו של יששכר והם יושבים ועוסקים בתורה (רש"י)

סיפור נורא מביא הגאון רבי זלמן סורוצקין זצוק"ל בספרו הדעה והדיבור (עמוד כג), כפי ששמעו מבעל המעשה, חותנו, הגאון רבי אליעזר גורדון זצוק"ל.

לאחר נישואיו, היה רבי אליעזר סמוך על שלחן חותנו, הגה"צ ר' אברהם-יצחק נויזר זצוק"ל. השנים חלפו, משפחתו של רבי אליעזר התרחבה והברכה בבנים ובבנות ברך ה', וחזונו התאמץ להמשיך לפרנס את חתנו, למרות שהמצב הכלכלי של החזון היה דחוק מאד.

כשהגיעו לרבי אליעזר מספר הצעות מכמה ערים, שיבוא לשמש אצלם ברבנות, ביקש ממנו חותנו שיסרב להצעות וישאר סמוך על שלחנו. אמרה לו זוגתו הרבנית: עד מתי נחזיק את חתנו בביתנו, הלא קשים מוונותינו כקריעת ים סוף? ענה לה ר' אברהם-יצחק: 'הוי רעייתי, מי יודע מי מחזיק את מי? אנחנו אותו - באכילה ושתיה, או שמה הוא אותנו - בתורתו'.

רק כאשר התפתנה הרבנות בעיר סלבודקה, ונכבדי העיר נתנו עניינם ברבי אליעזר להכתירו כרב העיר, הסכים ר' אברהם-יצחק להצעה ונתן לחתנו רשות לעזוב את ביתו. אבל אז קרה מקרה נורא: ביום הנועד ליציאת רבי אליעזר מביתו, חזר ר' אברהם-יצחק מבית המדרש, וכאשר דרכו רגליו על מפתן הבית, כרע נפל תחתיו ובשק חיים. קוננה אחריו זוגתו הרבנית: 'הלא אמרת לי, מי יודע מי מחזיק את מי, עתה אני רואה שאכן הוא החזיק אותנו בזכות תורתו!'

חכמת התורה

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה (לד, ו)

מדוע באמת עשה ה' ככה שלא ידע איש את מקום קבורתו של משה? אלא, הסבירו מגידי הדורות בדרך צחות: הנה יש אנשים שנוסעים לקברי צדיקים, אבל אין להם שום שייכות עם הצדיק הזה, כי אין הם לומדים את תורתו, וחושבים שיוצאים ידי חובה בכך שנוסעים על קברו, כגון שנוסעים למירון ולא לומדים את תורתו של רשב"י. לכן, אם היו יודעים את מקום קבורתו של משה רבינו, אז אנשים אלו לא היו פותחים גם חומש ללמוד בו, בסוברים שיוצאים ידי חובה בזה שהולכים על קברו של משה רבינו...

שְׂמַח זְבוּלֹן בְּצֵאתְךָ וַיִּשְׂשַׁכֶּר בְּאַהֲלֶיךָ (לג, יח)

בדרך צחות מפרש בספר 'ליקוטי צבי', על פי המסופר על הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ ז"ל ע"ע שראה פעם אדם פשוט, בור ועם הארץ, ורוקד ושמח ביום שמחת-תורה בשמחה רבה. שאל אותו הרבי:

מה לך לשמוח ולרקוד היום? וכי למדת תורה כל השנה? ענה לו האישי: אמנם אני לא למדתי, אבל יהודים אחרים למדו, ואם את שלי עורך שמחת חתונה, כלום אין אני רוקד בשמחתו...?

על כך נאמר כאן: שמח זבולון בצאתך - אף שאינך עוסק בתורה, רק יוצא למסחר, גם אתה תשמח ביום שמחת תורה, יען כי - ויששכר באהלך, אחיך יששכר לומד תורה, ואתה שמח בשמחתו של אחיך...

שְׂמַח זְבוּלֹן בְּצֵאתְךָ וַיִּשְׂשַׁכֶּר בְּאַהֲלֶיךָ (לג, יח)

בדרך צחות מפרש בספר פרדס-יוסף: הפסוק בא ללמד שעל כל אחד להכיר את מקומו, כשם שיששכר אינו מתערב בתחומו של זבולון ואינו מביע לו דעה כיצד לנהל את המסחר, כך זבולון, גם אם הוא מחזיק בכספו את זבולון, אין לו להתערב בתחום שאינו נוגע אליו, ולא יקבע ליששכר כיצד ללמוד...

כמה פרשיות יש בתורה, 53 או 54?

אדני"ה סימן

יש שציינו ראייה נוספת, שבכל החומשים מצויין בסוף הפרשה כמה פסוקים יש בפרשה בתוספת סימן על המספר, ובסיום פרשת וילך כתוב: 'ע' פסוקים אדני"ה סימן', והכוונה הוא על נצבים שיש מ' פסוקים ביחד עם וילך שיש שם ל' פסוקים וביחד הם ע' פסוקים. [ובנומינו בחומשים החדשים תיקנו וכתבו: 'ל' ועם מ' של נצבים ע' פסוקים אדני"ה]. זאת ועוד, בספר אבן ספיר (ח"ב דף רל"ב) כתב שבכל כתבי היד של החומשים פרשת וילך אינה פרשה בפני עצמה, רק המדפיס הראשון חלקם לשנים.

עשר פרשיות בחומש דברים

יש שהסמיכו לכך כראייה את דברי הגאון מווילנא זי"ע הכותב שעשר הפרשיות של ספר דברים מכוונות כנגד האלף השישי לבריאת העולם, כאשר כל פרשה היא כנגד מאה שנה מתוך האלף השישי, והרי על פי החלוקה שלנו יש בספר דברים אחת עשרה פרשיות, אך לפי הנאמר שניצבים-וילך מחוברות הדבר מובן. ובאמת בביאור הגר"א על הזוהר הק' (תקנ"ז דף כט ע"ב) כתב כך בפירוש 'נצבים וילך סדרא אחד הוא, ולא חלקו אלא להפסיק בין תבוא לראש השנה כשחל בב' ג'.

וארבע, אך פרשת ברכה אינו נחשב, שמשם התחיל הופעת והארת תורה שבעל פה של משה רבינו, ועל כן אינה נקראת בשבת רק ביום טוב.

נצבים וילך נחשבים - פרשה אחת

התירוץ הרווח בקרב הרבה אחרונים הוא, שהפרשיות 'נצבים וילך' נחשבות לפרשה אחת, כפי שכותב החיד"א בניצוצי אורות (על זוהר ויקהל דף רז): ששתי פרשיות אלו נחשבות לפרשה אחת, כי הם נקראות יחד בהרבה השנים, יותר משאר פרשיות מחוברות.

האחרונים אף ציינו ראייה לתירוץ זה, שהרי הרמב"ם (סדר תפילות) כשהוא מפרט את רשימת הפרשיות שבתורה אינו מזכיר כלל את פרשת 'וילך', רק 'נצבים האזינו', ובהכרח 'וילך', הרמב"ם שניצבים וילך נחשבים לפרשה אחת רק שיש שנים שמחלקים פרשה זו לשתיים, והחלק השני מתחיל בפסוק 'וילך משה, אבל זה עדיין פרשה אחת.

כך כתב גם רש"י בספרו 'פרדס הגדול (ספר האורה סימן י"ב) שכל הפרשיות שבתורה הם נ"ג, אלא שאם יבוא ראש השנה ביום ב' או ג' 'חולקין פרשת נצבים עד וילך באחד שבת', ומוילך עד סוף הפרשה באחד שבת', הרי שנקט רש"י הם פרשה אחת אלא שלפעמים הפרשה האחת הזו מתחלקת לשני חלקים.

הרבה קולמוסים ודיו רב נשפך, ונביא כאן את עיקרי התירוצים.

תרומה-תצה - פרשה אחת

הרב החיד"א (שם הגדולים, מערכת ספרים, קונטרס אחרון, מערכת ג, אות ו) מחדש שהפרשיות 'תרומה' ו'תצה' נחשבות כאחד, לכבוד משה רבינו ע"ה שלא נזכר שמו בפרשת תצה, ונחשבת עם תרומה פרשה אחת.

וזאת הברכה אינה בכלל הפרשיות

המקובל מהר"ם זכות זי"ע בפירושו על הזוהר הק' (הובא בשם הגדולים שם, ובדבש לפי מערכת פ ס"ק ג), מתרץ שפרשת 'וזאת הברכה' אינה נחשבת בכלל המספר, כי אין קוראים אותה בשבת קודש, אלא בשמחת תורה שחל באמצע השבוע, ודברי הזוה"ק שיש 'ג'ין סדרים' עולה על פרשיות הנקראות בשבת. וכן תירץ הגה"ק רבי שמואל אבוהב זי"ע (הובא בחומת אנך תצה), וכן תירץ הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע כמובא בספר 'אמרי פנחס', והוסיף על כך עוד, שפרשת 'וזאת הברכה' אינה פרשה לעצמה, אלא אם יקיימו את כל התורה יתקיים בהם 'זאת הברכה'.

בסגנון אחר כתב הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע בספרו פרי צדיק (לחנוכה, אות א) וז"ל: 'ג'ין סדרים דאורייתא דבכתב, אף שיש חמישים

בששון ושמחה זוכים אנו לסיים את פרשת וזאת הברכה, ובכך לסיים את כל פרשיות התורה, וזו ההזדמנות לברר ולחקור כמה פרשיות יש לנו בתורתנו הקדושה.

מנהג בכל

כידוע, המנהג הפשוט בימינו לסיים ולהתחיל את התורה מדי שנה בשמחת תורה, ולקרוא כל שבוע פרשה אחת, נקרא בשם 'מנהג בכל', להבדיל מ'מנהג ארץ ישראל' שהיו מסיימים את התורה רק אחת לשלש שנים (מגילה כט: רמב"ם הל' תפילה יג, א), אולם בדברי חז"ל אין שום פירוט על סדר חלוקת התורה לפי פרשיות, כיצד מחלקים את כל התורה לפרשיות במשך השנה, רק פרשיות בודדות מוזכרות בגמרא (מגילה כט: -ל). כגון 'תצה' 'כי תשא' 'ויקהל' ו'צו'. אולם בספרי הראשונים (רמב"ם סדר תפילות, אבודרהם סדר הפרשיות ועוד) מופיע פירוט של רשימת הפרשיות.

נ"ן סדרים

ברם, למרבה הפלא, בעוד בסדר הפרשיות המצוי בידינו ישנם 54 פרשיות, הרי בזוהר הקדוש בכמה מקומות (ויקהל רז: תקנ"ז דף כט: ודף לח. ועוד רבות), מוזכר שיש בתורה 'ג'ין סדרים', שעל כך נאמר 'גן נעול אחותי כלה'. על תמיהה זו השתברו

רוצים להעמיק ולהרחיב אודות פולמוס זה? יש לכם הערות והוספות? שלחו לנו gts025002018@gmail.com תפנים המובחרים מתפרסמים בגיליון במדור 'מכתבי תורה' אחת לחודש

יודעים את התורה

מבדק ובחינה עצמית בפר' השבוע עם פירוש רש"י

תורה והלכה נושאים הלכתיים מתוך הפרשה

מתי לומדים את פרשת וזאת הברכה שנים-מקרא ואחד תרנום?

בשם העשרי תשובה, שכתבו המקובלים, שאם לא קרא ביום הושענא רבא וקרא ביום שמיני עצרת, לא הפסיד. והאחרונים מוסיפים (תורת שבת סק"ז, רוח חיים סק"ד הו"ד בכף החיים) שעד יום שמחת תורה, עד שעה שקוראים בראשית, אפשר להעביר הסדרה של וזאת הברכה.

האם אפשר להקדים?

נחלקו אחרוני זמנינו האם אפשר להקדים לימוד שנים-מקרא של פרשת וזאת הברכה, כבר ממוצאי שבת שובה, כאשר סיימו לקרוא פרשת האזינו. יש מי שכתב (בידור הלכה להגר"ב זילבר זצ"ל, הובא בפסקי תשובות סי' רפ"ה), שאפשר להקדים כבר בתחילת השבוע, ואף מיום ראשון שאחרי שבת שובה - שבת האזינו.

אך יש החולק וסובר (שו"ת קנה בושם, א, טו) שכיון שזמן קריאתו בציבור הוא ביום טוב, אי אפשר לקרות שמו"ת מיום ראשון, רק בהושענא רבא בלבד, ואין זה דומה לשאר פרשיות השנה שזמן קריאתם בציבור בשבת, ומיום ראשון ואילך קשור לשבת.

בשונה מכל פרשיות התורה, אשר קוראים אותם ביום שבת קודש, הרי פרשת וזאת הברכה נקראת ביום טוב של שמחת תורה, והפוסקים דנים בשאלה, מאימתי ועד מתי מותר ואפשר, לכתחילה ובדיעבד, לקיים את מצות שנים מקרא ואחד תרגום, לפרשה זו.

לכתחילה: בהושענא רבא!

המגן-אברהם (סי' רפ"ה, סק"י) כותב בשם כתבי האר"י, ש'בערב שמחת תורה יקרא וזאת הברכה'. הכוונה היא כמובן ליום הושענא רבא, שעל פי בקלה לכתחילה יש ללמוד את פרשת וזאת הברכה שנים מקרא ואחד תרגום דווקא ביום זה. כך גם פוסק המשנה ברורה (סיק רפ"ה סק"ח) שיש לנהוג למעשה להעביר הפרשה ביום הושענא רבא.

[אולם במקום אחר (סימן תרט"ט, סק"ד) כותב המשנה ברורה: 'כתבו הפוסקים שבליל שמחת תורה יקרא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, שעתה הוא זמנה'. ולכאורה הכוונה בדיעבד אם לא קרא בהושענא רבא, וצ"ע].

בדיעבד: גם בשמחת תורה

עם זאת, המשנה ברורה (סי' רפ"ה שם) מביא

שישו ושמחו בשמחת תורה ותנו כבוד לתורה כי היא לנו עז ואורה

יודעים את התורה - תשובות: שאול א. - תשובה ב (רש"י ל"ג, ט). שאול א. - תשובה א (רש"י ל"ג, ט). שאול א. - תשובה ב (רש"י ל"ג, ט). שאול א. - תשובה א (רש"י ל"ג, ט). שאול א. - תשובה ב (רש"י ל"ג, ט).

אהבת תורה

פרי עטם של לומדי תורה
שבכתב מרחבי תבל

דברי רש"י שנתנו כח להתמודד

אחרי הברכות במעלת הארגון החשוב 'תורה שבכתב', אשר בזכותכם אני וזכה כמו רבבות יהודים לסייעם בכל שבוע את לימוד פרשת השבוע עם פירושו רש"י בהבנה. ברצוני להוסיף אודות מה שהבאתם בגיליון הנפלא של פרשת שופטים כמה עובדות וסיפורים אודות דברי רש"י בפסוק 'תמים תהיה עם ה' אלקיך' 'התהלך עמו בתמימות ותצפה לו', ונזכרתי בספרו נפלא שפירוש מעמתי בימי נעורי מאת מורי ורבי המג"ש 'הרה"ג ר' מרדכי גרינפלד שליט"א, שסיפר אודות מורו רבו בהוראה - כ"ק מרן האדמו"ר מפינסק קארלין זי"ע, כפי שסיפרו בניו של האדמו"ר זי"ע:

בעת מלחמת המפרץ כאשר האזעקות הניסו את כולם למקלטים או ל'מרחבים מוגנים' (בימים ההם הם נקראו בשם 'חדר-אטום'), והאדמו"ר זי"ע הורה לבניו שהם יכנסו לחדר האטום אבל הוא נשאר ללמוד בסלון ביתו. כאשר שאלו אותו בניו מדוע אינו נכנס הם הוא לחדר המוגן, ענה אותו צדיק: אני הגבר ראה עני, עברו עלי הרבה תלאות רח"ל (הוא התאלמן בצעירותו כאשר היה מטופל בילדים רבים) וכדי לשאוב חיווך וכח להתמודד הייתי משגן ללא הרף את דברי רש"י 'התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות ואו תהיה עמו ולהלקי', וזה נתן לי ביטחון בנראה עולם בצורה כל כך חזקה עד כדי כך שאיני מסוגל היום

חידודי תורה

פרפראות וחידודים על פרשת השבוע
ופירושי רש"י הק'

חידת 'יוסף דעת' - בשביל הצאן או כדי להיות סמוך לקברו של משה?

על הפסוק בפרשת השבוע (דברים לג, כא) וַיָּרֶא רֵאשִׁית לֹא כִּי יָשָׁם חֶלְקֶת מִחֶלֶק סָפוֹן, כֹּתֵב רש"י, ראה ליטול לו חלק בארץ סיוחן ועו, שהיא ראשית כבוש הארץ, כי ידע אשר שם במחלתו חלקת שדה קבורת מחוקק והוא משה, ע"כ. ותמוה מאד: שהרי בפרשת מטות (במדבר לב, א-ד) מפורש בתורה סיבה אחרת מדוע בני גד ובני ראובן ביקשו את ארץ סיוחן ועו, בגלל שהיה להם מקנה רב וארץ זו היתה מקום מרעה.

'חידה בפרשה' - דוד המלך

היכן וכמה פעמים ברש"י בפרשת השבוע, מוזכר דוד המלך?

פתרון חידות - פרשת נצבים וילך:

יוסף דעת - תשובות נבחרות מתוך אלפי התשובות שהתקבלו במערכת:

בסוף פרשת נצבים כתב רש"י (דברים ל, ט) "העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ - שהם קיימים לעולם", עכ"ל. הרי מפורש שהשמים והארץ קיימים לעולם. ויש לתמוה שלאמרה הדברים סותרים למה שכתב רש"י בפרשת כי תשא (לב ג) וז"ל: "אשר נשבעת להם בך - לא נשבעת להם בדברי שהיא כלה, לא בשמים ולא בארץ לא בהרים ולא בגבעות, אלא בך, שאהה קיים ושבועתך קיימת לעולם", עכ"ל. הרי מפורש ברש"י שהשמים והארץ אינם קיימים לעולם, אלא סופם להיות כלים.

א. בעולם הזה, השמים והארץ קיימים לעולם, ובפרשת נצבים העיד על קיום המצוות בעולם הזה. אבל לעתיד לבוא יהיו שמים וארץ חדשים ועל כך כתב רש"י בפרשת כי תשא שהם דבר כלה, והיינו בעולם הבא (ספר לב דוד, קדוש).

ב. כאשר מעידים בשביל ישראל, די להעיד בהם שמים וארץ, שלגביהם הם קיימים לעולם, שכן כל עוד האנושות קיימת גם השמים והארץ קיימים, ואדברה הם קיימים יותר מהאדם שהיום כאן ומחר בקבר. אבל שמדובר בהקב"ה שנשבע, הרי לגבי הקב"ה שהוא קיים לעולם הרי השמים והארץ סופים להיות כלים ואינם נחשבים כקיימים לעולם (ספר פרדס שמא, ועוד)

ג. שני פירושים אלו תלויים במחלוקת במסכת חגיגה (יב, ב) האם העולם עומד על י"ב שבטים או על זרועו של הקב"ה, שאם העולם עומד על זרועו של הקב"ה הוא קיים לעולם. ואם הוא קיים על השבטים אינו קיים לעולם (ספר שמן המאור).

ד. בתחילה בעת שנשבע ה' היו השמים והארץ כלים. אבל לאחר חטא העגל כאשר קיבל ה' ישראל (שמן המאור)

ה. הקב"ה התנה תנאי עם הבריה שאם אין ישראל מקבלים את התורה הוא מחזיר את העולם לתוהו ובוהו, ולכן כתב רש"י בפרשת כי תשא שהם אינם קיימים לעולם, אחרי שחטאו בעגל ולא קיימו את התורה, אבל בפרשת האינו הוא אחרי שהתפלל משה למחול על חטאו זה ונחשב שקיימו את ישראל התורה, שוב יש קיום לעולם (כתבי אש)

חידה בפרשה:

א. שאלה: מה היה בימי משה כמו בימי יהושע?

תשובה: רש"י דברים כט, י: מלמד שבאו כנענים להתגייר בימי משה, כדרך שבאו גבעונים בימי יהושע.

ב. שאלה: מה היה בימי יהושע כמו בימי משה?

תשובה: א. דברים לא, ג-ד: יהושע הוא עבד לפנך וגו' וְעָשָׂה ה' לְךָ מִכָּאֲשֶׁר עָשָׂה לְסִיחֹן וְלְעֹלָם מְלִכֵי הָאֲמֹרִי וְלְאַרְצָם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֹתָם. ב. רש"י דברים לא, כט: אחרי מותי כי השחתת תשחתון - והרי כל ימי יהושע לא השחתו,

מזרח חידודי תורה מופיע במערכת מדי יום שלישי - ניתן להשיב על החידות עד יום ראשון בשעה 24:00 ב'זדרם פוליס' או בקו 'קול התורה' 02-5002048

היות ומתקבלות המוני תשובות במערכת, מומת קוצר היריעה אנו עורכים ומפוסמים את המצויים בלבד בן המשלים נבחרות מתקיימת הגרלה שבעת יום חידת דעת - כטסרפ 200 בן ש"ח חידה בפרשה - כטסרפ בסך 100 ש"ח

בזכות התורה שמות הובים

פרשת כי תבוא

הבה"ח יצחק פריונט - ירושלים, בארן
הבה"ח ירושע נארי בן שלמה - בני ברק, די אהרן
הרב דוד אברגל - מודיעין עילית, ענתת שלמה
הבה"ח אשר קיישכסני - בית שמש, מעלות נפתלי
הרב פינחס שטינמן - בני ברק
הבה"ח אלטר דוד משה טנע - בית שמש, בית יוסף חיים
יעקב חכים לוי כהן - קרית גת, אהלי מנחם
הרב חנוך וייס - מודיעין עילית, ענתת שלמה
יעקב חכים אהרן טיטל - בית עילית, אהלי מנחם
הבה"ח צבי אהרן יעקבסון - מודיעין עילית, נסות יצחק
הרב אלישע שפיא - אשדוד, נרונת
זוכים במבחן שבועי ע"ס 500 ₪
הבה"ח שמאל דברמייקי - בית עילית, תפאת ישראל
הרב חנוך אהרן אלקנ - חזובת
הרב רפאל בן טולדו - אוקפים
הבה"ח מרדכי שטנר - בני ברק
הרב ישראל כהן - ירושלים

זוכים במבחן יומי ע"ס 200 ₪

הרב יצחק פישמן - רכסים, נסות חוקיהו
הרב אברהם שפיצר - בני ברק, ערלי
הרב מרדכי לוריא - מודיעין עילית, ליבו חפץ
הרב אליעזר ברטמן - בני ברק, נדברה
הרב שלום כהן - בני ברק
הרב אהרן פולק - פתח תקוה, ענתת שלמה
הבה"ח שמואל בנימין טוקר - ירושלים
הרב ישראל רובינר - בית עילית, חובת הלכה
הבה"ח חיהל הלוי - נתניה, באנו
הרב אברהם חוקליק - מודיעין עילית, כתר תורה
הרב צבי אלעזר - מודיעין עילית
הבה"ח ברוך זכור אלרשטיין - ירושלים, תפאת יעקב
הבה"ח משה סוריסמן - בית שמש
הרב אהרן יוספוב - אלעד
הרב רפאל בן טולדו - אוקפים
הבה"ח מרדכי שטנר - בני ברק
הרב ישראל כהן - ירושלים

אוצר התורה יהלום מתוך הפרשה

שמח זבולן בצאתך ויששכר באהליך (לג, יח)

אם אחד מצווה שלאחר פטירתו יפרנסו מכספו תלמידי חכם, הרי גם לאחר מותו הוא ממשיך להתעלות על ידי התורה שלומד אותו תלמיד חכם. שמח זבולון בצאתך - בצאתך מהעולם הזה, כי ויששכר באהליך יושב ולומד מכספך, וזכויותיך מתרבות.

(רבינו החיד"א זי"ע)

ולא ידע איש את קברתו (לד, ו)

משה רבינו היה מסתיר ומצניע את מעלותיו ומגדרותיו מישראל, כך שבשעת קבורתו לא ידע איש מה נקבר עם משה, ומה הם איבדו כעת.

(ספר דן מדניאל, להג"ד דניאל פרוסטיץ זצ"ל)

וזאת הברכה אשר ברח משה וגו' לפני מותו (לג, א)

זו היתה הברכה שברך משה את ישראל, שיוכרו תמיד 'שם לא עכשיו אימתי', וינצלו כל רגע לעבודת ה'.

(תורת חיים, קוסוב)

והם רבבות אפרים והם אלפי מנשה (לג, ז)

מדוע באפרים הזכיר רבבות, ובמנשה הזכיר רק אלפים? משום שכאשר בירך יעקב את מנשה ואפרים, הניח את יד ימינו על אפרים ויד שמאל על מנשה, ונאמר (תהלים צא, ז) 'פל מצדך אלקיך ורבבה מימינך', הרי שמצד ימין נופלים רבבות ומצד שמאל רק אלפים.

(הגאון מווילנא זי"ע)

שבת של תורה פנינה שבועית לשולחן השבת

מדוע התפלל רק עכשיו?

על הפסוק בפרשת השבוע (דברים לג, ז) וְזֹאת לְיְהוָה וַיֹּאמֶר שְׁמַע ה' קוֹל יְהוָה, כֹּתֵב רש"י: שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר היו עצמות יהודה מתגלגלים בארון מפני נדוי שקבל עליה, שנאמר (בראשית לב, לב) וחסאתי לאבי כל הימים, אמר משה מי גרם לראובן שיודה, יהודה, ובוכות זה ראוי שישמע ה' קול יהודה שיחזרו עצמותיו למקומן?

המאמר מעורר פליאה ותמיהה גדולה! ארבעים שנה מתגלגלות עצמותיו של יהודה בארון, ומשה אינו מתפלל על כך, ורק כעת לפני מותו הוא מתפלל שהעצמות יחזרו למקומן, מה פשר הדבר? מדוע לא התפלל עליהן כבר ביציאתם ממצרים?

תירוץ נאה ויאה אנו מוצאים בספר 'מדרין בנינים': תפילתו של משה לא היתה רק תפילה, אלא היה זה מעמד של 'הרתת הנידוי', כמו שאמרו בגמרא (מכות יא, ב) 'נידוי על תנאי צריך הפרה. מנלן? מיהודה', והנה, האבן עזרא כותב בתחילת פרשת מטות, שפרשת נדרים והתרתם, נאמרה רק בסוף ארבעים שנה שהיו במדבר, בהיותם בערבות מואב, כך שעד אז עדיין לא ידע משה שאפשר להתיר את הנידוי, רק כעת כאשר התחדשה ההלכה שאפשר להתיר נדר ונידוי, התפלל וביקש לבטל את הנידוי של יהודה!

להבלת הגיליון השבועי
gts025002018@gmail.com
לקבלת הגיליון היומי 025002018@gmail.com

הו 'הול' התורה'
רישום | מנחמים | שיעורים | אזור אישי | חידודי תורה | ועוד
02.500.2018

הצטרפו בעת
לרבבות אלפי לומדי ונבחני תורה שבכתב
ורכשו לעצמכם קנין נצחי לחיי תורה
מתן שכרה בצדה - הגרלות ענד מדי יום ומדי שבוע

שמחת תורה אמיתית

למעלה מ-50,000 לומדי ונבחני תורה שבכתב
שמחים ורוקדים השנה עם התורה באמת
**אל תישאר מאחור – הצטרף עכשיו
למהפכה ותתחיל את התורה מבראשית!**

אל תפספס את היסוד – הצטרף ללימוד יומי מתוק וקבוע בחומש ורש"י:
02.500.20.18
TSO25002018@GMAIL.COM

גליון שבועי עשיר בתוכן | ניוזלטר יומי מרתק | מערכת מבחנים יומיים ושבועיים | מערכת שיעורים במגוון שפות וסגנונות | מדור 'תורתך שעשועי' | הגרלות ענק ומתן סכרה בצדה

אחויות הידיים
משולבות, תמות
בורקות העיניים
והלבבות? הומות!

טפח וגם טפחיים
נישאות הרגליים
את כוחם ניסו
ובכל מאדם, שישו

מה לכם הלום?
צאו קדשים!
שמחת תורה היום
ותיכף, ייעשו תישיים

ועיני, משוטטות
בורקות, לוחטות
כמו חלום עף
אל מול עפעף

תשפ"ד, כמו שטה
על תלאותיה
מבראשית ועד עתה
פל תהיותיה

או אז, נקלעתי
במקום הזה ניצבתי
ניסיתי, קבעתי
בבית השם שבתי

נאחזתי, לא הרפיתי
בתורה שבכתב
יגעת, גם נפלאתי
וכמה כוחות ממני נשאב

בדמעה זרעתי
בנהלי דמעות
וכי נפלתי, קמתי
ושוב ביקשתי, לטובה אות

לא אחת, רפו ידי
בטרדות לחוצים
וכמעט אמרתי די
בהמולת מירוצים

על סף ייאוש
והרמת ידים
חומש וגם פירוש?
גם שניהם!?

ולעתים נעצמו
אשמורות עיני
ובקושי נהמו
שפתותי

אבל זכיתי
והתחזקתי
ולקחתי
מפרי הארץ

וחלף שבוע ועוד
חודש וגם עונה
והמשכתי לצעוד
ביגיעה, באמונה

ועתה, פה עמנו היום
כולנו חיים
מה לי הלום?
יום מיומיים?

שמחת תורה היא לי
לחיים!

'חזק חזק ונתחזק'

בקול רועד מהתרגשות, נעמוד בעיצומו של יום שמחת תורה, שעה שבעל הקריאה יסיים את המילים האחרונות בתורה, 'לעיני כל ישראל', ונאמר בקול רם את הברכה לחתן-התורה העולה בתורה: "חזק חזק ונתחזק".

השנה, לאחר שנה של לימודים ומבצעים קבועים, יום-יום, שבוע-שבוע, על פרשת השבוע, חומש ורש"י, תעמוד שם דמעה קטנה בזווית העין, דמעה נוצצת כבדולה המעידה של שמחה רוחנית פנימית, צרופה ומזוקקת, נזכור את כל הימים בהם נאלצנו אכן להתחזק בכל הכוחות לעמוד בקבלה הטובה, לשמור על הרצף, לדבוק במטרה, והנה הגענו עד הלום! יום חגנו ויום שמחת לבנו, היום בו אנו מסיימים את כל חמשה חומשי תורה, ומתחילים שוב להתחלה בהתחזקות ורענונות.

נצא למסלול קצר להבין מעט את מקורו ופשרו של קריאת 'חזק חזק ונתחזק' בסיום קריאת כל חומש, ונגלה כמה הדברים נוגעים אלינו – לומדי תורה שבכתב מדי שבת בשבתו

שישו ושמחו בשמחת תורה

לכבוד השמחה הגדולה, שמחת התורה של לומדי ונבחני 'תורה שבכתב', אשר זוכים לסיים את כל חמשה חומשי תורה, לאחר עמל ויגיעה דבר יום ביומו, מוגשים רסיסי אורה וטללי חיזוק על מהות השמחה העצומה ביום שמחת תורה, הסגולות והישועות, עם סיום לימוד פרשת וזאת הברכה, וסיום כל התורה כולה

בכל שנה בשקוראים 'זאת הברכה' משה מברך את ישראל

כותב בספר הקדוש שם משמואל (שמיני עצרת ושמחת תורה): 'כ"ק אדמו"ר וצללה"ה הכהן הגדול מאלכסנדר אמר בטעם המנהג שאין הכהנים נושאים את כפיהם בשמחת תורה, משום דהיה נראה גרוע בברכת משה שעם ברכתו צריכים עוד לברכת כהנים, עכ"ד. ונראה מזה שבשמחת תורה כשקורין את הפרשה, הוא כאילו משה רבינו ע"ה עומד ומברך את ישראל'.

ריקוד עם חומש בראשית

מסופר על מרן ראש הישיבה הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל (אורחות הבית עמ' תכה): פעם בערב שמחת תורה תינה בפניו אחד מנכדיו את צערו על כך שאין מניחים לילדים לרקוד בבית הכנסת עם ספרי התורה, הציע לו ראש הישיבה לרקוד עם 'חומש בראשית', שכן לידו כל מילה של תורה טמנה בחובה אושר בלתי גדלה, אושר אשר מצדיק ריקוד של שמחה בשמחת התורה...

יום סיום לימוד התורה הוא מסוגל לכל אדם לברך את בניו

דברים נפלאים כותב בספר בית יעקב (אלכסנדר) על שמחת תורה:

"וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלקים את בני ישראל לפני מותו, לכאורה הוא כפל לשון 'הברכה אשר ברך', ונראה כי הכונה אשר ברך אותם ומסר זאת הברכה בידם שירצו לכל מי שירצו, ולכן לדעתי ביום שמחתנו יום סיום התורה הקדושה מסוגל לכל אחד מיישראל לברך את בניו ואוהביו בכל מיני ברכות, כי היום כשקורין פרשה זו נתעורר כח זה שמסר משה לכל ישראל להיות הברכות מסורות בידי...ביום קדוש כזה אשר כל ישראל מוכנים בו לקבל שפע ברכה והצלחה, וכח ביד כל אחד מיישראל להשפיע על חבריו כל הברכות ישועות ונחמות, ולכן צריך כל אחד להיות כלי מוכן לקבל הברכות"

עיקר השמחה היא על מה שמתחילים את התורה

חסיד אחד ניגש אל הרה"ק רבי מנחם מנדל ה'ש"ף מקוצק ז"ע והתאונן בפניו על שאין לו כמה לשמוח בשמחת התורה, שהרי לב יודע מרת נפשו שבמשך כל ימות השנה לא למד כהוגן, השיב לו הרה"ק מקוצק: 'עיקר השמחה היא על מה שמתחילים את התורה, כי על הסיום אין בריה בעולם שתאמר זכיתי לבי לסיים את התורה, אבל ביד כל אחד לקבל על עצמו באמת לקבל את התורה מכאן ולהבא!

בהקשר לכך מסופר (ספר הפני מנחם, ח"א עמור רלו) שבכל שנות הנהגת כ"ק הבית ישראל מגור

זצ"ל, השתתף במניין שלו בשמחת תורה גם כ"ק הלב שמחה זצ"ל, ובכל שנה ושנה חזר על עצמו המראה הנהדר כאשר הבית ישראל מצוה על הגבאי שיכבד את אחיו הגדול בעליית 'חתן תורה', ואילו כ"ק הלב שמחה זי"ע בענוותנות מסרב בתוקף ומסביר שעליית 'חתן תורה' שייכת לראש ישיבה, ומוסיף: 'אני יכול להתחיל, כל יהודי יכול להתחיל, אקבל אפוא עליית חתן בראשית...'

להתחיל בשמחת תורה ללמוד כל יום חומש עם רש"י

כותב בימנו הרה"ג רבי בנימין יעקב ברקמן ברקאי זצ"ל תלמיד הישיבות הק' טעלו וסלבודקה וחברון (ספר זכרון נחלת בנימין עמוד 39): "שמחת תורה תרפ"ה, הרבה פעמים חשבתי כבר אודות זה ביקורת גדולה היא על אלו מבני הישיבה שאינם יודעים היטב התורה שבכתב, ולומדים את התלמוד בלי יסוד התורה, ונמצא בונים היכלות פורחות באויר, חפצתי כבר פעמים אחדות להתחיל ללמוד תורה שבכתב בפני עצמי וכו' אבל לא עלתה בידי כפי רצוני, והיות שמחת תורה הוא דבר בעתו שנגמרה התורה ומתחילים שוב מתחילה, נתעוררה בי שוב הרצון להתחיל ללמוד תורה, וגמתי ללמוד בכל יום פרשה חומש בסדר, לפי קריאת הציבור, ונמצא שבמשך השנה אגמור את כל התורה, עשיתי כבר התחלה ומקווה אנכי להמשיך את הדבר הלאה בהצלחה, סדר למודי הוא פסוק עם פי' רש"י, ועוד פעם פסוק עם התרגום אונקלוס, ואח"כ חזרה על כל הפרשה בלי הפירושים"

הדרן עלך אורייתא קדישתא הדרן עלך והדרן עלך

מסופר על הגאון רבי יוסף גרינוואלד זצ"ל מפאפא בעל שו"ת ויען יוסף: ביום שמחת תורה שחרית כשזכה לעלות ל'חתן תורה, אחרי שסיימו הקריאה של פרשת וזאת הברכה הכריז בקול מתרונן מרוב שמחה וגיל: הדרן עלך אורייתא קדישתא הדרן עלך והדרן עלך!

דרשת 'הדרן' על התורה

על הגאון רבי אשר קלמן בארון הי"ד מראשי ישיבת פוניב' דליטא מסופר, שבים שמחת תורה היה רבי אשר קלמן מראשי המפוזים ומכריכים לכבוד התורה, ופעם אחת כשנבצר מגיסו ראש הישיבה הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל ללכת לביהמ"ד בחג זה, בגלל מחלת וזגות הרבנית, ומצב הרוח בבית היה קודר, גיחע פתאום רבי אשר קלמן לשמח את לבם, הוא טיפס ועלה על גבי השולחן בהכריזו שיאמר הפעם דרשת 'הדרן' על 'חומש', ופתח ודרש בדברי תורה על הפסוקים האחרונים שבתורה, דרשה מיוחדת לרגל סיום לימוד כל התורה.

לזכור ולא לשכוח

מהר"ם מינץ כותב (סימן פ"ה, והובא באליה רבא, סקל"ט סקי"ד) שטעם המנהג הוא כמו שנהגו לומר בסיום מסכתא 'הדרן עלך', והכוונה שמאחר שסיימו את המסכתא מעוררים אותו באמירת 'הדרן עלך', שיש לחזור על כך שלא לשכוח אותו, והכי נמי מתחזקים באמירת 'חזק חזק ונתחזק' לחזור על ספר זה.

אף אנו, לומדי ונבחני תורה-שבכתב, נפנים את קריאת 'חזק חזק ונתחזק', לזכור ולא לשכוח את פרשת השבוע חומש עם פירוש רש"י מדי שבוע.

לגמור את כל חמשה חומשי תורה

טעם נוסף כתב שם מהר"ם מינץ, שכמו שנהגו לומר לחזן "ישר כוחך", והכוונה שכשם שזכית לגמור מצווה זו כך תזכה לקיים מצוות אחרות, כך אנו אומרים בסיום כל חומש "חזק חזק ונתחזק" - לגמור את כל החמשה חומשי תורה.

ואנו, לומדי ונבחני תורה-שבכתב, מי כמונו יודע כמה חיזוק היינו צריכים במשך כל השנה בסיום כל חומש, לצלוח את הדרך הארוכה, והנה עומדות היו רגלינו כיום ביום שמחת סיום כל חמשה חומשי התורה.

דברי תורה צריכים חיזוק

הפרי חדש (ס' קל"ט) כותב שזה על פי מה שאמרו חז"ל (ברכות לב, ב) "ארבעה צריכים חיזוק, ואלו הן תורה וכו', שנאמר (יהושע, א, ו) "דק חזק ואמץ", אשר על כן אומרים בסיום הספר "חזק חזק ונתחזק", כי דברי תורה צריכים חיזוק.

ואם כל דברי תורה צריכים חיזוק, הרי שלימוד פרשת השבוע, צריך חיזוק כפול ומכופל. היצר הרע היודע את הערך החשוב של לימוד זה, עושה הכל לרפות את ידינו, ותפקיד אחד מוטל עלינו, פשוט להתחזק!

שהתורה לא תתיש בוחנו

עוד כתב הפרי חדש שם, כי הנה אמרו חז"ל (סנהדרין, כו, ב) שהתורה מתשת כוחו של אדם, כי התורה נקראת 'תושייה' (ישעיה, כה, כט), לכן אומרים "חזק חזק ונתחזק", שלא יותש ולא יחלש כוחנו.

אף אנו נברך ונאחל לכל לומדי תורה שבכתב: אריכות ימים, בכוחות בריאים דשנים ורעננים!

להתחזק ללמוד תורה לשמה

בשו"ת באר משה (ח"ג, ס' כח) כתב עוד טעם, דהנה אמרו בגמרא (יומא עב): על הכתוב "וזאת התורה אשר שם משה", זכה - נעשית לו סם חיים, לא זכה - נעשית לו סם מיתה. וכן אמרו שהלומד לשמה נעשית לו סם חיים, והלומד שלא לשמה נעשית לו סם מיתה. ולפי זה יובן שאומרים "חזק חזק ונתחזק" שנוכח ונלמד לשמה ועשה לנו סם חיים ויוסיף לנו התורה חזק ואומץ, עכ"ד.

והרי כבר העידו גדולי הדורות, שלימוד פרשת השבוע חומש ורש"י, הוא "תורה לשמה", לימוד שלא לשם כבוד ולא לשם מעמד, רק לשם חובת לימוד התורה אשר ציווה ה', לימוד שכולו סם חיים!

להתחזק מול אימת הציבור

להשלמת היריעה יש לציין, שבספר כתר שם טוב [עמוד רפ"ט] כתב טעם למנהג, כיון שהעולה לתורה לעיני כל הקהל יש לו אימת הציבור, ולכן מחזקים אותו ואומרים לו חזק.

וטעם זה מתאים עם המנהג המובא בבית יוסף וברמ"א שכל אחד ואחד שעולה לתורה אומרים לו 'חזק' ולא רק בסיום הספר.

מנהג נוסף ראוי לציין, שבאליה רבה (ס' תרס"ט סקי"ח) כתב שיש נוהגים שהקהל אומר פעם אחת 'חזק', ואח"כ אומר החזן 'חזק', ואח"כ אומרים שוב הקהל 'חזק', וזאת כי שלש פעמים חזק עולה בגימטריא כמניין משה, עכ"ד.

והעיקר, נברך ונאחל לכולנו: חזק חזק ונתחזק!!!

לקראת בראשית לכו תורה

ידיעות • עדכונים • חדשות • הוספות

לכבוד התחלת לימוד המחזור השני כמפעלינו הקדוש – פרשת בראשית הבעל"ט

תורף שעשועי

מדור חדש מורחב

'יוסיף דעת'

פולמוס שבועי מעמיק בהשתתפות אלפי הלומדים המתנצחים בדעת התורה

'חידוד בפרשה'

חידת בקיאות והבנה בפרשת השבוע עם פירוש רש"י **חדש!**

'כמונח בקופסא'

חידה שבועית מקשרת בין כל חמשה חומשי תורה **חדש!**

מתחרשים מבראשית

מערך המבחנים החדש

יומי:

1. מבחן בסיסי
2. מבחן עיון **חדש!**
מבחן על הלימוד היומי - מתחלה בכל בוקר

שבועי:

1. מבחן בסיסי
2. מבחן עיון **חדש!**
3. מבחן הפטרה **חדש!**
פתוח מיום ה' עד יום א' בבליה

מיוחדים:

- תורה שבכתב בגמרא **חדש!**
- מבחני סיכום תקופתיים
- פתוח כל השבוע מיום ב' עד יום א' בבליה

הדרן כל התורה

מבחן 'הדרן כל התורה'

108 שאלות מקיפות על כל חמשה חומשי תורה

מבחן 'בקיאות בתורה'

30 שאלות מקושרות ממרחבי חמשה חומשי תורה

מבחן 'יודעים את התורה'

30 שאלות מורכבות ומאתגרות על כל חמשה חומשי תורה

מתן שכרה בצדה:

הגרלת ענק - 100 זוכים!

לשמוע - ללמוד

מגוון שיעורים וסיכומים יומיים ושבועיים בלשה"ק, עברית ואידיש

נמסרים בטוויטר ע"י צוות הרבנים הגאונים שליט"א רמ"י המפעל העולמי

השקת תורה כאד

כריס המתנה וההוקרה "תורה כאד" יוצא לדרך בס"ד

כריס קל ונוח לשימוש התקף באלפי בתי עסק, רשתות וחנויות בכל רחבי הארץ

קביעין כן תהוה

הוקרת הנבחנים הקבועים

כריס 'תורה כאד' עם מלגת הוקרה

יישלח בס"ד לאחר ירח האיתנים לבתי אלפי הנבחנים הקבועים אשר ערכו את מרבית המבחנים בשנה העעל"ט בקביעות ובהצלחה

שימו לב:

המלגות מועברות מנדבת ליבו של תורם נכבד אשר הקציב סכום עתק למטרה. הסכום הטופי לכל נבחן ייקבע בהתאם לסך הזכאים למלגות

הגליון השבועי

פנים חדשות באו לכאן בסייעתא דשמיא שינויים והוספות, מדורים חדשים ועוד - החל משבת בראשית הבעל"ט

מתן שכרה בצידה

מוקירים את עמלי התורה

מאות זוכים

מדי חודש בהגרלות ומלגות ענק בין כלל המשתתפים על כולל 40,000 ש"ח בחודש

הגרלת מבחן גמרא

בין כלל עורכי המבחן המעמיק על ש"ס פנינים קטן מדי שבוע

הגרלה יומית

בין כלל עורכי המבחנים היומיים ע"ס 200 ש"ח 3 x זוכים כל יום

הגרלת 'יוסיף דעת'

בין המשיבים על מדור 'יוסיף דעת' ע"ס 200 ש"ח 3 x זוכים

הגרלת בונוס חודשית

בין עורכי המבחנים במהלך כל החודש ע"ס 600 ש"ח 4 x זוכים

הגרלת מבחן הפטרה

בין כלל עורכי המבחן החדש על סך כל ה"ך מדי שבוע

הגרלה שבועית

בין כלל עורכי המבחנים השבועיים ע"ס 500 ש"ח 4 x זוכים

הגרלת מכתבי תורה

בין המגיבים והמשתתפים בפולמוס בגיליון השבועי ע"ס 150 ש"ח 2 x זוכים

הגרלת 'כמונח בקופסא'

בין המשיבים על המדור ע"ס 150 ש"ח 3 x זוכים

הגרלת 'חידוד בפרשה'

בין המשיבים על המדור ע"ס 100 ש"ח 3 x זוכים

הגרלת נבחנים קבועים

כל שבוע 'תורה כאד' 100 ש"ח 3 x זוכים סך רש"י כפשוטו 2 x זוכים

שיעורו ושמחו לומדי התורה שבכתב, וגילו בה כל אזהכיה, לקראת יום חגנו בתוך כל בית ישראל אין שמחה כשמחת התורה לעת סיום והתחלת התורה הקדושה כסייעתא דשמיא